

Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright
MPP5
Học kỳ mùa Xuân

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU CHO PHÂN TÍCH CHÍNH SÁCH

Nhóm giảng viên

Giới thiệu chung	Nguyễn Xuân Thành	thanhnx@fetc.vnn.vn
	Phạm Duy Nghĩa	nghiapd@fetc.vnn.vn
Kinh tế vĩ mô và chính sách phát triển	Jonathan Pincus	jonathan.pincus@fetc.vnn.vn
Kinh tế vi mô ứng dụng và phát triển địa phương	Vũ Thành Tự Anh	anhvt@fetc.vnn.vn
Tài chính và thẩm định dự án	Nguyễn Xuân Thành	thanhnx@fetc.vnn.vn
	Trần Thị Quế Giang	giangtq@fetc.vnn.vn
Thương mại	Đinh Công Khải	khai.dinh@ipp.edu.vn
Luật, Quản trị nhà nước, Quản trị công và Lãnh đạo	Phạm Duy Nghĩa	nghiapd@fetc.vnn.vn

Giờ lên lớp

Bài giảng: Thứ 3 và thứ 5, 10:15 – 11:45

Giờ trực văn phòng

	Thứ 2	Thứ 3	Thứ 4	Thứ 5	Thứ 6
Vũ Thành Tự Anh	16:00–17:30		16:00–17:30		16:00–17:30
Trần Thị Quế Giang					
Phạm Duy Nghĩa		16:00–17:30		16:00–17:30	
Jonathan Pincus					
Nguyễn Xuân Thành					
Đinh Công Khải					

Giảng viên cũng có thể gặp học viên vào các thời gian khác khi được hẹn trước.

Mục tiêu của môn học

Môn học này được thiết kế nhằm giúp học viên viết luận án thạc sỹ, mà thực chất là một bài phân tích chính sách. Môn học sẽ giới thiệu những khái niệm cơ bản và quy trình phân tích chính sách công. Môn học cũng sẽ ôn lại, đồng thời giới thiệu một số phương pháp, mô hình,

công cụ phân tích mới thường được sử dụng trong các phân tích chính sách công nhằm trang bị cho học viên một nền tảng phương pháp chắc chắn, giúp họ thực hiện tốt luận án thạc sĩ.

Mô tả môn học

Trong nửa đầu của môn học, học viên sẽ được giới thiệu một cách khái quát về khung phân tích và quy trình phân tích chính sách công. Phần này bắt đầu với một nguyên lý cơ bản – đó là nhà nước có cơ sở để can thiệp vào nền kinh tế khi thị trường thất bại, không đạt được các mục tiêu hiệu quả và công bằng. Đồng thời, quyết định can thiệp của nhà nước phải dựa trên khả năng của nó trong việc cải thiện thất bại thị trường, tăng hiệu quả kinh tế và phúc lợi xã hội. Những cách tiếp cận từ quan điểm của kinh tế học vi mô, vĩ mô & phát triển, tài chính & thẩm định dự án (tức là ba lĩnh vực chính sách của chương trình) đối với các nền tảng lý thuyết và những vấn đề chính sách quan trọng sẽ được trình bày để giúp học viên chọn đề tài luận án của mình.

Sau đó, môn học sẽ giới thiệu quy trình thực hiện một bài phân tích chính sách, bao gồm từ việc nhận dạng và định dạng một vấn đề chính sách cho tới việc giải quyết vấn đề chính sách ấy. Trong quá trình này, học viên phải xác định phương pháp (chẳng hạn như định tính, định lượng, hay hỗn hợp), nguồn dữ liệu/thông tin, mô hình và công cụ được sử dụng để xây dựng và đánh giá các lựa chọn chính sách khác nhau, và cuối cùng là đưa ra gợi ý chính sách.

Phần đầu của môn học kết thúc bằng những hướng dẫn chung về cách viết và trình bày một bài phân tích chính sách sao cho hiệu quả nhất. Phần này cũng sẽ đề cập tới vấn đề đạo đức trong nghiên cứu chính sách và thảo luận một số tình huống trong đó có sự xung đột về lợi ích hay giá trị để sinh viên thảo luận.

Trong nửa cuối của môn học, học viên sẽ được phân vào một trong ba nhóm tùy theo lĩnh vực chính sách mà họ lựa chọn. Học viên sau đó sẽ được giới thiệu một số phương pháp, mô hình và công cụ thích hợp với từng lĩnh vực chính sách để giúp họ bắt đầu triển khai bài phân tích chính sách của mình. Học viên cũng sẽ có dịp trình bày các ý tưởng hay kết quả nghiên cứu ban đầu của mình trước nhóm để tiếp thu góp ý của các bạn đồng môn và giảng viên.

Sách giáo khoa và bài đọc

Không có một cuốn sách giáo khoa duy nhất cho môn học này. Bài đọc được phân thành hai nhóm, bắt buộc và gợi ý. Các bài đọc bắt buộc được đánh dấu sao (*) trong Đề cương môn học. Học viên được yêu cầu đọc các bài đọc bắt buộc trước khi đến lớp. Các bài đọc gợi ý có tính tham khảo, và vì vậy không nhất thiết phải có phiên bản tiếng Việt. Những cuốn sách sau có thể sẽ là nguồn tham khảo hữu ích cho học viên trong thời gian học môn học này cũng như trong quá trình làm luận án sau này:

Những cuốn sách chính

Dunn, William N. (2008). *Phân tích chính sách công: Nhập môn (Public Policy Analysis: An Introduction)*, tái bản lần thứ 4, Pearson: Prentice Hall.

Creswell, John W. (2003). *Thiết kế nghiên cứu: Phương pháp định tính, định lượng và hỗn hợp (Research Design: Qualitative, Quantitative, và Mixed Methods Approaches)*, tái bản lần thứ 2. Sage Publications.

Stokey, Edith và Richard Zeckhauser (1978). *Nhập môn phân tích chính sách (A Primer for Policy Analysis)*. New York: W.W. Norton và Company.

Weimer, David L. và Aidan R. Vining (2005). *Phân tích chính sách: Khái niệm và thực tiễn (Policy Analysis: Concepts và Practice)*, tái bản lần thứ 3. Pearson: Prentice Hall.

Một số tài liệu đọc khác

Bardach, Eugene, (2005). *Hướng dẫn thực tiễn cho phân tích chính sách (A Practical Guide for Policy Analysis)*, tái bản lần thứ 2. Washington, DC: Congressional Quarterly Press.

Berg, Bruce L. (2006). *Phương pháp nghiên cứu định tính trong khoa học xã hội (Qualitative Research Methods for the Social Sciences)*, tái bản lần thứ 6, Pearson.

Bickers, Kenneth N. và John T. Williams (2001). *Phân tích chính sách công: Một cách tiếp cận kinh tế chính trị học (Public Policy Analysis: A Political Economy Approach)*, Wadsworth Publishing

Fischer, Frank; Gerald J. Miller; và Mara S. Sidney (2005). *Cẩm nang phân tích chính sách công: Lý thuyết, chính trị, và phương pháp (Handbook of Public Policy Analysis: Theory, Politics, và Methods)*, CRC Press.

Friedman, Lee S. (2002). *Kinh tế học vi mô của phân tích chính sách công (The Microeconomics of Public Policy Analysis)*. Princeton, NJ: Princeton University Press;

Kaye, Sanford (1989). *Viết dưới áp lực (Writing Under Pressure)*, New York: Oxford University Press.

King, Gary, Robert O. Keohane, và Sidney Verba (1994). *Thiết kế nghiên cứu xã hội (Designing Social Inquiry)*. Princeton: Princeton University Press.

Judd, Charles M. (1991). *Phương pháp nghiên cứu trong các quan hệ xã hội (Research Methods in Social Relations)*. Fort Worth: Holt, Rinehart, và Winston.

Kraft, Michael E. và Scott R. Furlong (2004). *Chính sách công: Chính trị, phân tích, và các lựa chọn (Public Policy: Politics, Analysis, và Alternatives)*. CQ Press.

Marshall, Catherine và Gretchen B. Rossman (1995). *Thiết kế nghiên cứu định tính (Designing Qualitative Research)*, tái bản lần thứ 2, Sage Publications

Seidman, Irving (2006). *Phỏng vấn trong nghiên cứu định tính (Interviewing as Qualitative Research)*, tái bản lần thứ 3, Teachers College.

Singleton, Royce A. và Bruce C. Straits (2010). *Phương pháp trong nghiên cứu xã hội (Approaches to Social Research)*, tái bản lần thứ 5, Oxford University Press.

Strauss, Anselm và Juliet Corbin (1990). *Kiến thức cơ bản về nghiên cứu định tính (Basics of Qualitative Research)*, Sage Publications

Yêu cầu đối với sinh viên

Học viên được yêu cầu tham dự lớp đầy đủ, đọc kỹ tài liệu yêu cầu trước khi đến lớp, tích cực tham gia thảo luận và hoàn tất bài tập theo yêu cầu.

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

Phần I: Giới thiệu và cơ sở lý thuyết của phân tích chính sách

1. [T3, 16/04/2013] Giới thiệu khái quát về phân tích chính sách (Thầy Xuân Thành)

- Phân tích chính sách là gì?
- Quy trình phân tích chính sách
- Thảo luận và giải thích thêm về “Hướng dẫn luận văn”

Bài đọc:

*Dunn, Chương 1: *Quy trình phân tích chính sách*

*Weimer và Vining, Chương 2: *Phân tích chính sách là gì?*

* FETP, “*Hướng dẫn luận văn*”

2. [T3, 23/04/2013] Cơ sở lý thuyết của phân tích chính sách từ góc độ kinh tế học vĩ mô và phát triển (Thầy Pincus)

- Các nhà kinh tế học nghĩ về phương pháp như thế nào
- Nghiên cứu chính sách vĩ mô
- Nghiên cứu chính sách phát triển

Bài đọc:

*Nola Reinhardt (2008) “Câu đố về tỷ lệ tiết kiệm thấp ở Châu Mỹ La-tinh,” *Development Policy Review*, 26:6, 727-744.

Deborah Fahy Bryceson, Annabel Bradbury và Trevor Bradbury (2008) “Những con đường giảm nghèo? Tìm hiểu tác động của đường nông thôn đối với di cư ở Châu Phi và Châu Á,” *Development Policy Review*, 2008, 26:4, 459-482.

Kevin D Hoover (2004) *Phương pháp thực nghiệm trong kinh tế học vĩ mô*, Cambridge University Press, Chương 5 “Chủ nghĩa thực dụng, chủ nghĩa thực tế và thực hành kinh tế học vĩ mô.”

Nanak Kakwani, Fabio Soares và Hyun H. Son (2006) “Trợ cấp bằng tiền mặt cho trẻ em trong tuổi đi học ở các nước Châu Phi: Mô phỏng về các tác động đối với tình trạng nghèo và đến trường của học sinh,” *Development Policy Review*, 24:5, 553-569.

3. [T5, 25/04/2013] Cơ sở lý thuyết của phân tích chính sách từ góc độ phát triển (Thầy Pincus)

- Nghiên cứu thực địa trong lĩnh vực phát triển
- Các phương pháp đánh giá tác động chính sách

Bài đọc:

.....

Đỗ Quý Toàn và Lakshmi Iyer (2008), “Sở hữu đất đai và chuyển đổi nông thôn ở Việt Nam,” *Economic Development and Cultural Change*, 56:3, 531-579.

4. [T5, 02/05/2013] Cơ sở lý thuyết của phân tích chính sách từ góc độ kinh tế học vi mô (Thầy Tự Anh)

- a. Chuẩn mực của thị trường cạnh tranh hoàn hảo
- b. Cơ sở cho sự can thiệp của nhà nước
- c. Hạn chế của sự can thiệp của nhà nước
- d. Thất bại của nhà nước so với thất bại của thị trường
- e. Sửa chữa thất bại của nhà nước và của thị trường

Bài đọc:

*Weimer và Vining, Chương 4: *Hiệu quả và mô hình cạnh tranh lý tưởng*

*Weimer và Vining, Chương 8: *Hạn chế của sự can thiệp của nhà nước: Thất bại của chính phủ*

*Weimer và Vining, Chương 10: *Sửa chữa thất bại thị trường và thất bại nhà nước*

5. [T3, 07/05/2013] Cơ sở lý thuyết của phân tích chính sách từ góc độ tài chính và thẩm định dự án (Cô Quế Giang và thầy Xuân Thành)

- a. Tài chính công ty
- b. Tài chính phát triển
- c. Phân tích lợi ích – chi phí của đầu tư công

Bài đọc:

*The World Bank, *Phân tích kinh tế các hoạt động đầu tư*, Chương 1.

John Campbell, Andrew Lo, và Craig MacKinlay, *Kinh tế lượng cho thị trường tài chính*, Chương 1.

Huỳnh Thế Du và Jay Rosengard, “Tài trợ cho kinh tế phát triển: Phân tích so sánh cải cách khu vực tài chính ở Việt Nam và Trung Quốc, *UNDP Policy Dialogue Paper*, sẽ xuất bản.

6. [T5, 09/05/2013] Cơ sở lý thuyết của phân tích chính sách từ góc độ pháp luật và quản trị công (Thầy Duy Nghĩa)

- a. Vai trò của pháp luật đối phát triển kinh tế
- b. Vai trò của pháp luật trong chính sách công
- c. Những thách thức trong việc xây dựng trách nhiệm giải trình
- d. Sự tham gia và giám sát của xã hội trong nền quản trị quốc gia

Bài đọc:

WB, *Nhận diện và giảm thiểu các rủi ro dẫn đến tham nhũng trong quản lý đất đai ở Việt Nam*, NXB Chính trị Quốc gia (2011) – Có trong thư viện FETP

Phần II. Tiến hành phân tích chính sách

7. [T3, 14/05/2013] Xác định vấn đề chính sách công (Thầy Xuân Thành)

- a. Nhận dạng vấn đề chính sách công
- b. Định dạng vấn đề chính sách công

c. Nhìn về phía trước: Thiết kế chiến lược để giải quyết vấn đề chính sách công

Bài đọc:

*Dunn, Chương 3: *Định dạng các vấn đề chính sách*

Bardach, Phần 1: *"Bất chính đạo"*

8. [T5, 16/05/2013] Phương pháp và mô hình trong phân tích chính sách (Thầy Xuân Thành)

a. Phương pháp và cách tiếp cận:

- i. Cách tiếp cận định tính
- ii. Cách tiếp cận định lượng
- iii. Cách tiếp cận hỗn hợp

Bài đọc:

*Creswell, Chương 1: *Khung thiết kế nghiên cứu*

*Creswell, Chương 9: *Các phương pháp định lượng*

*Creswell, Chương 10: *Các quá trình nghiên cứu định lượng*

*Creswell, Chương 11: *Các quá trình nghiên cứu hỗn hợp*

Berg, Chương 2: *Thiết kế nghiên cứu định tính*

b. Vai trò của mô hình trong phân tích chính sách:

- i. Các loại mô hình
- ii. Xác định mô hình "thích hợp" cho một bài phân tích chính sách
- iii. Những ưu điểm và nhược điểm của mô hình

Bài đọc:

*Stokey và Zeckhauser, Chương 2: *Mô hình: Thảo luận chung*

Stokey và Zeckhauser, Chương 3: *Mô hình được lựa chọn*

*Creswell, Chương 7: *Sử dụng lý thuyết*

9. [T3, 21/05/2013] Thu thập thông tin và tiến hành phân tích chính sách (Thầy Xuân Thành)

a. Thu thập thông tin:

- Nguồn thông tin/dữ liệu thứ cấp
- Nguồn thông tin/dữ liệu sơ cấp

b. Phân tích chính sách

- Xây dựng các lựa chọn chính sách
- Đánh giá các lựa chọn chính sách
- Đưa ra khuyến nghị chính sách

Bài đọc:

*Weimer và Vining, Chương 13: *Thu thập thông tin cho phân tích chính sách*

*Kraft và Furlong, Chương 5: *Các vấn đề công cộng và lựa chọn chính sách*

*Kraft và Furlong, Chương 6: *Đánh giá các lựa chọn chính sách*

10. [T5, 23/05/2013] Cơ sở lý thuyết của phân tích chính sách từ góc độ thương mại (Thầy Công Khải)

Phần III. Viết và trình bày bài phân tích chính sách

11. [T3, 28/05/2013] Viết và thuyết trình bài phân tích chính sách (Thầy Duy Nghĩa)

- a. Viết bài phân tích chính sách
 - Tổ chức bài phân tích chính sách
 - Lựa chọn phong cách viết
 - Viết bản nháp đầu tiên
 - Viết phần tóm tắt
 - Viết bản cuối cùng
 - Hiệu đính, sửa chữa và định dạng
- b. Thuyết trình bài phân tích chính sách
 - Hướng dẫn chung đối với trình bày luận văn
 - Chuẩn bị cho việc trình bày
 - Chuẩn bị và trả lời câu hỏi trong khi thuyết trình

Bài đọc:

*Harvard Kennedy School, *Hướng dẫn viết bài phân tích chính sách*

*Dunn, Chương 9: *Truyền đạt bài phân tích chính sách*

12. [T5, 30/05/2013] Một số vấn đề đạo đức khi tiến hành phân tích chính sách (Thầy Duy Nghĩa)

- a. Sự trung thực trong phân tích
- b. Nguyên tắc tôn trọng con người, vì lợi ích công và vì công lý
- c. Xung đột lợi ích và giá trị: Tiếng nói, từ bỏ, và trung thành

Bài đọc:

*Weimer và Vining, Chương 3: *Về đạo đức nghề nghiệp*

Hoyle, Harris, và Judd, Chương 3: *Những nguyên lý đạo đức*